

**КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ
«ДНІПРОВСЬКА АКАДЕМІЯ НЕПЕРЕРВНОЇ ОСВІТИ»
ДНІПРОПЕТРОВСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ»**

ЗАТВЕРДЖУЮ:

Голова приймальної комісії,

ректор КЗВО «Дніпровська академія
неперервної освіти» ДОР»

В. В. Сиченко

2019 р.

**ПРОГРАМА
ФАХОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ**
для вступу на навчання за освітнім ступенем магістр
на основі освітнього ступеня бакалавра, магістра (освітньо-кваліфікаційного
рівня спеціаліста)
за спеціальністю **073 «МЕНЕДЖМЕНТ»**

Розглянуто на засіданні Вченої ради
КЗВО «Дніпровська академія неперервної освіти» ДОР»
від «12» _березня_ 2019 р. протокол № _5_

Дніпро
2019

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Фахове вступне випробування проводиться з метою перевірки та оцінки теоретичної підготовки вступника, встановлення рівня його знань з основних фахових дисциплін, їх відповідності вимогам стандарту якості освіти, положенням про ступеневу освіту, навчальним планам і програмам підготовки фахівців. Метою вступного випробування при прийомі на навчання для здобуття освітнього ступеня «магістр» галузі знань 07 «Управління та адміністрування» зі спеціальності 073 «Менеджмент» за спеціалізацією «Освітній менеджмент» є з'ясування рівня знань та вмінь, необхідних для опанування магістерської програми і спеціальності, а також проходження конкурсу. Зміст програми вступного екзамену з освітнього менеджменту охоплює такі базові змістові модулі: основи управління навчальним закладом, освітній менеджмент, загальні основи психології управління. При цьому враховано специфіку кожного з розділів та їх міжпредметні зв'язки. На вступному випробуванні вступники повинні продемонструвати знання фундаментальних основ управління навчальним закладом, вміння визначати основні категорії освітнього менеджменту, аналізувати теоретичну інформацію, причинно-наслідкові зв'язки, застосовувати теоретичні знання.

ЗМІСТ ПРОГРАМНОГО МАТЕРІАЛУ

ОСНОВИ УПРАВЛІННЯ НАВЧАЛЬНИМ ЗАКЛАДОМ

Тема 1. Система освіти в Україні та управління нею

Поняття системи освіти та її структура. Принципи побудови системи освіти в Україні. Поняття про управління освітою та її структуру. Принципи управління освітою. Органи внутрішкільного управління. Зміст, види, особливості, форми, та методи внутрішкільного контролю (залежно від мети). Види планування навчального закладу та їх значення.

Тема 2. Нормативно-правова база управління навчальним закладом Закон України «Про освіту».

Закон України «Про загальну середню освіту». Закон України «Про вищу освіту». Закон України «Про професійно-технічну освіту». Закон України «Про дошкільну освіту». Національна доктрина розвитку освіти в Україні у XXI столітті про управління освітою.

Тема 3. Принципи і методи управління навчальним закладом

Науковість як принцип управління. Демократизація як принцип управління. Системність як принцип управління. Адміністративні методи управління. Соціально-психологічні методи управління. Економічні методи управління.

Тема 4. Функції управління навчальним закладом

Управлінський цикл. Планування роботи навчального закладу. Прогнозування як функція управління. Координація як функція управління. Контроль як функція управління.

Тема 5. Основні напрямки організаційно-педагогічної діяльності керівника

Виховний, інструктивно-методичний, адміністративно-розпорядничий, суспільно-організаційний, фінансово-економічний, мотиваційний, представницький напрям.

Тема 6. Методична і науково-методична робота в навчальному закладі

Зміст, завдання, форми і методи організації методичної та науковометодичної роботи в навчальному закладі. Моніторинг підвищення фахової майстерності педагогів.

Тема 7. Управління виховною роботою в навчальному закладі

Зміст, завдання, форми і методи виховної роботи в навчальному закладі.

Тема 8. Управління навчальним процесом в навчальному закладі
Зміст, завдання, форми і методи навчання. Моніторинг якості знань
учнів і студентів.

ОСВІТНІЙ МЕНЕДЖМЕНТ

Тема 1. Менеджмент організацій

Організації та їх функції. Основні підходи до аналізу діяльності організацій та принципи його здійснення в сучасних умовах. Особливості освітніх організацій. Моделювання в теорії та практиці управління освітніми організаціями. Практика моделювання в управлінні сучасними школами. Технологія розробки концепції та комплексно-цільової програми розвитку школи.

Тема 2. Стратегічне управління

Типи, фактори та етапи розвитку стратегічного управління. Сутність і специфіка стратегічного управління. Мета і місія у стратегічному управлінні. Специфіка стратегічного мислення керівника та персоналу організації. Стратегія розвитку організації. Стратегічне планування та його основні переваги.

Тема 3. Менеджмент інновацій

Наукові та нормативно-правові основи менеджменту інновацій. Управління інноваційним освітнім процесом у навчальному закладі. Інноваційна культура навчального закладу. Інноваційні освітні проекти та управління їх здійсненням.

Тема 4. Управління якістю

Поняття про якість та основні підходи до її визначення. Роль інформаційної системи в забезпеченні якості діяльності навчального закладу. Поліпшення та забезпечення якості.

Тема 5. Маркетинг в освіті та зв'язки з громадськістю

Зміст та особливості маркетингу у сфері освіти. Маркетингова діяльність керівника навчального закладу. Маркетинговий аналіз і контроль. Способи реалізації маркетингових процесів. Зв'язки з громадськістю.

Тема 6. Фінансовий менеджмент

Концептуальні основи фінансового менеджменту. Фінансова система освітнього закладу. Впровадження і здійснення фінансового менеджменту. Здійснення інвестицій в освітню діяльність. Фінансування освіти: проблеми та можливості їх розв'язання.

ЗАГАЛЬНІ ОСНОВИ ПСИХОЛОГІЇ УПРАВЛІННЯ

Тема 1. Психологічний аналіз управління освітніми організаціями

Зміст, структура і психологічні компоненти управління освітніми організаціями. Підготовка менеджерів освіти як професійних керівників. Психологічні особливості управління освітніми організаціями порівняно з управлінням організаціями в інших соціальних сферах

Тема 2. Психологічна характеристика керівників освітніх організацій

Психологічна готовність особистості до виконання діяльності. Зміст і структура психологічної готовності керівників освітніх організацій до управління. Характеристика основних компонентів психологічної готовності керівників освітніх організацій до управління.

Рівень сформованості психологічної готовності керівників освітніх організацій до управління. Психологічні основи прийняття управлінських рішень керівниками освітніх організацій. Зміст та основні етапи прийняття управлінських рішень керівниками освітніх організацій. Фактори, які впливають на процес прийняття управлінських рішень керівниками освітніх організацій. Вимоги до прийняття управлінських рішень керівниками освітніх організацій. Колегіальний підхід до прийняття управлінських рішень керівниками освітніх організацій. Соціально-психологічний клімат.

Поняття про стиль керівництва. Структура різних стилів керівництва. Індивідуальний стиль керівництва. Фактори, які впливають на ефективність різних стилів керівництва в освітніх організаціях. Способи запобігання конфліктів в освітніх організаціях. Обхід конфліктів як напрям подолання конфліктів в освітніх організаціях. Основні напрями фактичного розв'язання конфліктів в освітніх організаціях. Розв'язання конфліктів на основі колаборативного підходу

Перелік питань, що виносяться на іспит

1. Що є змістом управління навчальним закладом?
2. В чому полягає сутність поняття «управління персоналом закладу освіти»?
3. В чому полягає сутність поняття «кадрова політика навчального закладу»?
4. В чому полягає сутність соціального управління?
5. Хто був основоположників теорії «соціальних систем»?
6. Хто був основоположників теорії «школи людських відносин»?
7. У чому полягає сутність поняття «функція управління»?
8. Яка з функцій керівника полягає в систематизації знань з проблем ділового спілкування і взаємодії учасників управлінського процесу?
9. Яка з функцій керівника полягає в накопиченні знань з проблем управління, їх систематизації й аналізі?
10. Яка з функцій керівника полягає в спонуканні підлеглих до діяльності через формування мотивів поведінки, спрямованої на досягнення власних цілей та цілей установи?
11. Яка з функцій керівника полягає в отриманні та опрацюванні інформації про хід та результати навчально-виховного процесу для прийняття на цій основі певного управлінського рішення?
12. У чому полягає сутність поняття «цикл управління»?
13. Якими є стадії управлінського процесу?
14. З ким пов'язують виникнення адміністративної школи менеджменту?
15. Хто був розробником бюрократичної теорії?
16. Хто був основоположником теорії «наукового управління»? 17. Що таке принципи управління?
18. Як розкривається зміст принципів управління навчальним закладом в контексті реформування системи освіти?
19. Який принцип використовується при управлінні в соціально-педагогічних системах?
20. Чим соціальне управління відрізняється від управління в технічних та біологічних системах?
21. Які ідеї лежать в основі демократизації управління навчальним закладом?
22. Які чинники мікросередовища впливають на якість функціонування навчального закладу?
23. Що таке методи управління?
24. У чому полягає сутність поняття «управлінське рішення»?
25. За допомогою яких методів можна організувати виконання управлінських рішень?

26. Яка структура управлінського рішення?
27. За допомогою яких методів можна розробити управлінські рішення?
28. За допомогою яких методів можна отримати інформацію для прийняття управлінського рішення?
29. Що відносять до соціально-психологічних методів управління навчальним закладом?
30. Що повинна містити дидактична мета навчального заняття?
31. Яка з форм державного контролю за діяльністю навчального закладу є визначальною?
32. Який орган державного управління освітою в Україні є Центральним?
33. Який показник результативності діяльності навчального закладу є визначальним?
34. Які функції покладені на управління освіти обласної державної адміністрації?
35. Ким визначається державна політика у галузі освіти в Україні?
36. Що таке зовнішня структура навчального закладу?
37. В чому полягає сутність поняття «менеджмент в освіті»?
38. В чому полягає сутність поняття «інновація»?
39. В чому полягає сутність поняття «кваліфікація»?
40. В чому полягає сутність поняття «професійна компетентність керівника»?
41. В чому полягає сутність поняття «освіта» та його основні складові?
42. В чому полягає сутність поняття «моніторинг в освіті»?
43. Яка основна мета оцінювання якості освіти?
44. В чому полягає сутність технології кваліметрії?
45. Як здійснюється кваліметричний підхід?
46. В яких одиницях отримують результат при кваліметричному підході?
47. Для чого використовується факторно-критеріальне моделювання?
48. В чому полягає сутність поняття «критерій»?
49. В чому полягає сутність поняття «фактор»?
50. Яка подія стала пріоритетною для створення Європейської орієнтації освіти України?
51. У чому полягає сутність поняття «фандрайзинг»?
52. Які ресурси можна залучити до освітніх установ допомогою фандрайзингу?
53. Для кого притаманна фандрайзингова активність?
54. Від чого залежить успіх фандрайзингової активності керівника навчального закладу?
55. Як називається особа, яка має відповідну професійну освіту, що

дозволяє здійснювати управління людьми?

56. Як називається член групи, за яким визначається офіційне право приймати відповідальні рішення у щоденних та визначальних для групи ситуаціях?

57. Як називається член соціальної групи, який представляє свою групу у зовнішній сфері відносин та наділений правом приймати рішення від неї в значущих ситуаціях?

58. Як називається особа, на яку офіційно покладено функції управління установою (підприємством) та організації її діяльності?

59. У чому полягає сутність поняття «психологічна готовність до управління»?

60. Який компонент організаційно-психологічної готовності керівників до управління характеризується загальноуправлінськими і психологічними знаннями?

Критерії оцінювання знань вступників

Вступне випробування проводиться в письмовій формі.

Тривалість випробування – 2 години (120 хвилин).

Вступне випробування включає 3 теоретичні питання з дисциплін фахового спрямування, перші два з яких оцінюються за шкалою 30 балів, третє – 40 балів.

Відповідь, на перші 2 питання, що оцінюється в 25-30 балів, має відповідати таким вимогам:

– повний, розгорнутий, вичерпний виклад змісту поставленого питання або проблеми;

– повний перелік потрібних для розкриття змісту питання економічних категорій та законів;

– виявлення творчих здібностей у розумінні, викладенні й використанні теоретичного матеріалу;

– уміння користуватися методами наукового аналізу економічних явищ, процесів і характеризувати їх риси та форми виявлення;

– демонстрація здатності висловлення та аргументування власного відношення до альтернативних поглядів на це питання;

– знання потрібних законів і нормативних матеріалів України, міжнародних та міждержавних угод з обов'язковим посиланням на них під час розкриття питань, що того потребують;

- засвоєння теоретичних питань відповідно до основної та додаткової літератури.

Відповідь, на перші 2 питання, що оцінюється в 18-24 бали, має відповідати таким вимогам:

– згідно з вимогами до відповіді на найвищий бал не виконано хоча б одна з цих вимог (якщо вона явно потрібна для вичерпного розкриття питання); або:

– у цілому правильно розкритий за зазначеними вимогами зміст відповіді, але допущено значні помилки під час:

а) використання цифрового матеріалу;

б) посилення на конкретні історичні періоди та дати;

в) визначення авторства і змісту в цілому правильно зазначених теоретичних концепцій, що спотворює логіку висновків під час відповіді на конкретне питання.

Відповідь, на перші 2 питання що оцінюється в 9-12 балів, має відповідати таким вимогам:

– згідно з вимогами до відповіді на найвищий бал не виконано три вимоги (якщо вони явно потрібні для вичерпного розкриття питання);

– одночасно допущено дві значні помилки, що визначені в критерії оцінки питання в 5 балів;

– зроблені під час відповіді висновки не є правильними чи загальноновизнаними при відсутності у відповіді доказів і раціональних аргументів на їх користь;

Відповідь на перші 2 питання оцінюється в 0-8 балів за таких обставин:

– згідно з вимогами до відповіді на найвищий бал не виконано три чи більше вимоги (якщо вони явно потрібні для вичерпного розкриття питання);

– одночасно допущено дві чи більше значних помилок, що визначені в критерії оцінки питання в 5 балів;

– зроблені під час відповіді висновки не є правильними чи загальноновизнаними в разі відсутності у відповіді вступника доказів і раціональних аргументів на їх користь;

– характер відповіді дає підставу стверджувати, що особа, яка складає іспит, неправильно зрозуміла зміст питання чи не знає правильної відповіді і тому не відповіла на нього по суті, допустивши грубі помилки в змісті відповіді, або давши відповідь не на поставлене в білеті питання.

Відповідь, третє питання, що оцінюється в 35-40 балів, має відповідати таким вимогам:

– повний, розгорнутий, вичерпний виклад змісту поставленого питання або проблеми;

– повний перелік потрібних для розкриття змісту питання економічних категорій та законів;

– виявлення творчих здібностей у розумінні, викладенні й використанні теоретичного матеріалу;

- уміння користуватися методами наукового аналізу економічних явищ, процесів і характеризувати їх риси та форми виявлення;
- демонстрація здатності висловлення та аргументування власного відношення до альтернативних поглядів на це питання;
- знання потрібних законів і нормативних матеріалів України, міжнародних та міждержавних угод з обов'язковим посиланням на них під час розкриття питань, що того потребують;
- засвоєння теоретичних питань відповідно до основної та додаткової літератури.

Відповідь, третє питання, що оцінюється в 28-34 бали, має відповідати таким вимогам:

– згідно з вимогами до відповіді на найвищий бал не виконано хоча б одна з цих вимог (якщо вона явно потрібна для вичерпного розкриття питання); або:

– у цілому правильно розкритий за зазначеними вимогами зміст відповіді, але допущено значні помилки під час:

- а) використання цифрового матеріалу;
- б) посилання на конкретні історичні періоди та дати;
- в) визначення авторства і змісту в цілому правильно зазначених теоретичних концепцій, що спотворює логіку висновків під час відповіді на конкретне питання.

Відповідь, на перші 2 питання що оцінюється в 16-22 балів, має відповідати таким вимогам:

– згідно з вимогами до відповіді на найвищий бал не виконано три вимоги (якщо вони явно потрібні для вичерпного розкриття питання);

– одночасно допущено дві значні помилки, що визначені в критерії оцінки питання в 5 балів;

– зроблені під час відповіді висновки не є правильними чи загально визнаними при відсутності у відповіді доказів і раціональних аргументів на їх користь;

Відповідь на перші 2 питання оцінюється в 0-15 балів за таких обставин:

– згідно з вимогами до відповіді на найвищий бал не виконано три чи більше вимоги (якщо вони явно потрібні для вичерпного розкриття питання);

– одночасно допущено дві чи більше значних помилок, що визначені в критерії оцінки питання в 5 балів;

– зроблені під час відповіді висновки не є правильними чи загально визнаними в разі відсутності у відповіді вступника доказів і раціональних аргументів на їх користь;

– характер відповіді дає підставу стверджувати, що особа, яка складає іспит, неправильно зрозуміла зміст питання чи не знає правильної відповіді і тому не відповіла на нього по суті, допустивши грубі помилки в змісті відповіді, або давши відповідь не на поставлене в білеті питання.

Виконання екзаменаційного завдання має носити виключно самостійний характер.

Загальна підсумкова оцінка за екзамен дорівнює 100 балів + сумі балів, отриманих за відповіді з трьох питань.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

ОСНОВНА:

1. Конституція України.
2. Закон України «Про освіту» (Редакція від 28.09.2017 р.) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1060-12>
3. Закон України «Про дошкільну освіту» (Редакція від 01.01.2016 р.) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/2628-14>
4. Закон України «Про загальну середню освіту» (Редакція від 19.02.2016 р.) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/651-14>
5. Закон України «Про позашкільну освіту» (Редакція від 01.01.2016 р.) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1841-14>
6. Закон України «Про професійно-технічну освіту» (Редакція від 01.01.2016 р.) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/103/98-%D0%B2%D1%80>
7. Закон України «Про вищу освіту» (Редакція від 13.03.2016 р.) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: // <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>
8. Тезаурус Юнеско [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://databases.unesco.org/thesru/>
9. Указ Президента України №344/2013 від 25.06.2013 р. «Про Національну стратегію розвитку освіти в Україні на період до 2021 року» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/344/2013>
10. Карамушка Л. М. Психологія управління: Навч. посіб. / Карамушка Л.М. – К.: Міленіум, 2003. – 344 с.
11. Мескон М.Х. Основы менеджмента: пер. с англ. / М. Х. Мескон [и др]; пер. М. А. Майорова [и др]. – М. : Дело, 2000. – 704 с.

12. Сорочан Т.М. Підготовка керівників шкіл до управлінської діяльності: теорія та практика / Сорочан Т.М. – Луганськ : Знання, 2005. – 384с.

13. Хриков Є.М. Управління навчальним закладом: Навч. посіб. / Хриков Є.М. – К.: Знання, 2006. – 365 с.

ДОДАТКОВА

1. Баєва О.В. Практичні аспекти менеджменту: Навч.-практ. посіб. / Баєва О. В., Новальська Н.І., Ангелова В. І.— К.: МАУП, 2006. — Ч. 1. — 170 с.

2. Баєва О.В. Основи менеджменту. Практикум: Навч. посіб. / Баєва О.В., Новальська Н.І., Згалат-Лозинська Л.О. — К.: Центр навчальної літератури, 2007. — 524 с.

3. Бондар В.І. Теорія і технологія управління процесом навчання в школі / В.І.Бондар. – К.: Школяр, 2000. – 191с.

4. Ващенко Л.М. Управління інноваційними процесами в загальній середній освіті регіону: Монографія / Ващенко Л.М. — К. : ВПЦ «Тираж», 2005. — 380с.

5. Використання позабюджетних коштів у ЗНЗ / упоряд. Н. Мурашко, О. Стешук. - К. : Шкільний світ, 2008.

6. Даниленко Л.І. Інноваційний освітній менеджмент. Навчальний посібник / Даниленко Л.І. – К.: Главник, 2006. – 144с.

7. Даниленко Л.І. Менеджмент інновацій в освіті / Даниленко Л.І. – К.: Шкільний світ, 2007. – 120с.

8. Єльнікова Г.В. Наукові основи розвитку управління загальною середньою освітою в регіоні: Монографія / Єльнікова Г.В. – К.: ДАККО, 1999. – 303с.

9. Мармаза О.І.Інноваційні підходи до управління навчальним закладом / О. І. Мармаза. - Х. : Видавнича група «Основа», 2004. - 240 с.

10. Освітній менеджмент: Навчальний посібник/ [ред.: Л.Даниленко, Л. Карамушки]. – К.: Шкільний світ, 2003. – 400с.

11. Павлютенков Є.М. Основи управління школою [Текст] / Є. М. Павлютенков, В. В. Крижко. – Х. : Видавнича група «Основа», 2006. - 171 с.

12. Рубан І.Г. Управління школою в умовах ринкових відносин: посіб. для слухачів курсів підвищення кваліфікації керівників навч. закл. / І. Г. Рубан – Луганськ : Знання, 2007. – 148 с.

Завідувач кафедри освітнього менеджменту, державної політики та економіки

 О.М.Мартиненко